

I. MŰISMERET

1. Szerzők – művek – műfajok

Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!
(Csak teljes, hibátlan sor kap pontot.)

A szereplő neve	A szerző neve	A mű címe	A keletkezés kora évtizedes pontossággal	A mű műfaja
Olej Tamás				
Serpentina				
Balga				
Harangláb, a fondor lelkületű egyházi				
Rosencrantz és Guildenstern				
Anzelm úr				
Childe Harold				
Delimán				
Dulcinea				
Hippia Cluvia				

Elérhető pontszám	10
Elért pontszám	

2. Irodalmi földrajz

Nevezze meg az alábbi sziget-motívumok irodalmi szöveghelyét!
(Csak hibátlan sor kaphat pontot.)

Sziget	Szerző	A mű címe
Senki szigete		
Laputa, a „repülő sziget”		
„Tündérország” szigete		
Kalüpszó szigete		
Kréta szigete		

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	

3. Kik a szerzői az alábbi tanulmányoknak, röpiratoknak?

(Minden jó válasz 1 pont.)

Önbírálat .....

Tasso és Zrínyi .....

Nemzeti hagyományok .....

Mi az oka, hogy Magyarországon a játékszíni költőmesterség lábra nem tud kapni?

.....

Elérhető pontszám	4
Elért pontszám	

4. Melyik magyar mű keletkezéstörténetében volt fontos szerepük a megjelölt irodalmi mintáknak? Nevezze meg az adott mű szerzőjét is!

(Csak a teljes és hibátlan megoldású sor kap 2 pontot.)

	A magyar mű címe	A szerző neve
Goethe: Faust; Byron: Manfred, Káin; Shelley: A megszabadított Prométheusz...		
Aiszóposz (Ezópusz): Állatmesék		
Tasso: A megszabadított Jeruzsálem; Marino: A lerombolt Jeruzsálem		
Szophoklész: Elektra		

Elérhető pontszám	4
Elért pontszám	

5. Mutassa be az alábbi lapokat! Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

(Csak a teljes és hibátlan megoldású sor kap 2 pontot, soronként 2 helyes információ megadása 1 pontot ér, fél pont nem adható.)

Cím	Időszak	Szerkesztő	Jellemzők
Pesti Hírlap			
Életképek			
Athaeneum			

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

6. Mítoszok – mondák**a/ Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!**

(Minden jó megoldás 0,5 pontot ér.)

Ki volt? Miről nevezetes?	Név
Költő és bűvös erejű muzsik, Eurüdikét, feleségét fel akarta hozni az alvilágból.	
	Héraklész
	Hermész
Zeusz lánya, a bölcsesség, az igazságosság és a jog istennője, a mesterségek és a művészetek patrónája, városvédő.	
	Déméter

Elérhető pontszám	2,5
Elért pontszám	

b/ Biblia

Mit jelentenek az alábbi bibliai szállóigék, szólások? Magyarozza meg az eredetüket is!
(Csak a teljes válasz kap egy pontot, 0,5 pont nem adható.)

Szállóigék, szólások	Jelentés	Magyarázat
pálfordulás		
matuzsálemi kor		
tamáskodik		
tíz csapás		
sóbálvánnyá változik		

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	

II. ELMÉLETI ISMERETEK**1. Kislexikon**

Határozza meg az alábbi fogalmakat!

A megoldás legalább két lényeges ismérvet és egy példát tartalmazzon! (0,5 pont nem adható)

a/ **retorika:**

b/ **irodalmi kánon:**

c/ **confessio:**

d/ **paradoxon:**

e/ **allegória:**

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	

2. Jellemezzen egy klasszicista vagy egy szentimentális regényt a megadott szempontok szerint! (Pl. Voltaire: Candide; Kármán József: Fanni hagyományai vagy Goethe: Az ifjú Werther szenvedései)

(Soronként két pont adható. Ha a sor kevésbé kifejtett, de nem hibás, akkor egy pont, ha bármelyik eleme tárgyi tévedést tartalmaz, akkor nem kap pontot.)

Szempontok	Kifejtés
1. A mű keletkezési ideje (évtized pontossággal)	
2. Szemléleti, filozófiai háttér és a téma összefüggése	
3. A természet-motívum értelmezése	
4. A műfaj meghatározó szerepe	

5. A művészi eszköztár és a formai jegyek értelmezése	

Elérhető pontszám	10
Elért pontszám	

3. Modalitás – hangnem (a komikum fokozatai)

Határozza meg a következő idézetek modalitását (hangnemét) az ábrázolt tárgyhoz való érzelmi viszony alapján!

(0,5 pont nem adható)

Arany János: A nagyidai cigányok

„Ki legyen a vajda: én-e, vagy pedig én?
A győzelem után szóba jöhet megén’.”

.....

.....

„Összecsapta ugyan fogait ész nélkül,
De már akkor ott volt a darázs vendégül;
Csórit ijedtében a hideg is lelte:
Kinjába’ mit tegyen? A darázst lenyelte.”

.....

.....

„Eljárta eszével Nagy-Cigányországot:

*Hogy s mikép vesz ő majd új veres nadrágot,
Amely senkinek még soha testén nem volt –
Ánglia-posztóján bársonybul lesz a folt.”*

.....

.....

*Legelőször is Puk leszidá Heringet:
„Az úr vitt, nem egyéb, e nagy kárba minket!
Az úr tette oda – átkozom a körmét!
Az úr sütte-főzte... egye meg a tervét!”*

.....

.....

*„Nem ér rá elvinni, ha leoldni ráér,
Mert amint görnyedez a szép tarisznyáért,
Combja közé akad hátul Dundi kardja,
S oly likat hasít, hogy a tarkója tartja.”*

.....

.....

*„Tótágast áll fején; ég felé a lába,
Megakadt valahogy a nyeregkápába;
Lelke pedig, amint mennybe iparkodott,
Feljebb-feljebb mászva, kiment ahol tudott.”*

.....

.....

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

4. Verstani ismeretek

Milyen irodalomtörténeti párhuzamot sejtet az alábbi idézetek verselési módja? Nevezze meg a sorszerkezetet!

(Formák és játékok Varró Dániel Túl a Maszat-hegyen című könyvéből.)

*Így aztán hőszünk útjának felén
Most Badarország kapujában állt épp.
Mi történt ott, hadd mondok azt el én.*

*Nos, úgy döntött, a túloldalra átlép,
Ám ott feltartóztatta valaki,
És ugyanúgy az Egyenest s a Csálét.*

Párhuzam: 0,5
Verselési mód: 0,5
Sorszerkezet: 0,5

...
*Tudod, Janka lányom, hullt aznap a zápor,
Sehova se mentem vóna igazából,
Csak hát ugye esett, meg dörgött az ég is,
Szép időnk van, mondok, csak elmegyek mégis.*

Párhuzam: 0,5
Verselési mód: 0,5
Sorszerkezet: 0,5

*Üres vagyok és hasztalan,
Szívembe únos-untalan
    bebú
    a bú.*

*Ó, ért öröm, nem is kevés,
Ivott belőlem fecske, és
    füle-
    műle.*

Párhuzam: 0,5
Verselési mód: 0,5
Sorszerkezet: 0,5

*Jaj, istenem, de jó, hogy jössz,
Bandikám,
Üssél rajta a sok ádáz
Banditán!
Elrabolták az én pöttöm
Jankámat –
Jaj, fejemnek ezer vádló
Hang támad.*

Párhuzam: 0,5
Verselési mód: 0,5
Sorszerkezet: 0,5

„Hahahaha, hahahaha, haa! Haha, hahahaha, hahahaha, hahha!”
 – Gúnyosan így kacagott fel a nagy pocakú Paca cár, és
 Föl hasa hordójából a lenti szavak bora buggyant:
 „Kuglifejű Muhi Bandi, sehonnai taknyos, az orrod
 Mások ügyébe ütő, te a hígeszü tökkelütöttek
 És a maszatszerető, langyos trutyiban dagonyázó,
 Lábvízpartí, se-íze-se-bűze, se tiszta, se piszkos,
 Két szék közt csücsülők seregének töpszli vezére,
 Hát mi a jószagu francot akarsz te a nagy Paca cártól?”

Párhuzam:	0,5
Verselési mód:	0,5
Sorszerkezet:	0,5

Elérhető pontszám	7,5
Elért pontszám	

III. ELEMZÉS, MŰÉRTÉS

1. Motívumok

Értelmezze az alábbi ős-motívumokat a kiemelt szövegrészekben, nevezze meg a szerzőt és a címet is!

(A helyes és hiánytalan megoldás soronként 2 pontot ér. A szerző/cím helyes megnevezése egy pont, az értelmezés külön pontot kap.)

Szerző / Cím	Ősz-motívum	Értelmezés
	„Hervad már ligetünk, s díszei hullanak. / Tarlott bokrai közt sárga levél zörög. / Nincs rózsás Labyrinth, s balzsamos illatok / Közt nem lengedez a Zephyr.”	
	„Túl a reményeken, Melyekre hidegen Éjszínű szemfedőt Csalódás ujja szőtt; Túl a szív életén Nyugodtan éldelém, Mit sors s az ész adott, Az őszi szép napot.”	
	„És valóban ősszel a föld Csak elalszik, nem hal meg;	

	<i>Szeméből is látszik, hogy csak Álmos ő, de nem beteg.</i> <i>Levetette szép ruháit, Csendesen levetkezett; Majd felöltözik, ha virrad Reggelre, a kikelet”</i>	
	<i>„Híves, borongós őszi nap; Beült hozzám az unalom... Mint a madár, ki bús, ki rab, Hallgat, komor, fázik dalom”</i>	

Elérhető pontszám	8
Elért pontszám	

2. Költői képek

Értelmezze az aláhúzással megjelölt költői képeket! (Feladatonként 2–2 pont adható.)

1. „Völgyben ül a gyáva kor s határa

Szűk köréből őse saslakára

Szédeleg ha néha felpillant.”

(Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. „S míg ezer esztendő t vezekelsz fönt, arra vigyázz csak,

Hogy ne borulj a botor Léthe fölé epedőn.

El ne feledd, hogy nyűg volt rajtad e test, s ha az égből

Újra leszállsz, ne akard régi bilincseidet!”

(Janus Pannonius: Saját lelkéhez)

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám	4
Elért pontszám	

3. Művek:

1.Három érv kiemelésével röviden fejtse ki, hogy kinek ad igazat és miért!

(Minden a szöveg szándéka szerinti tartalmas érv és kibontása két pont. Az érv megnevezése önmagában nem kap pontot. Az állásfoglalás nem befolyásolja az értékelést.)

AZ ÚR

„Csak hódolat illet meg, nem bírálat.”

.....
*„Én végtelen időtől tervezem,
 S már bennem élt, mi mostan létesült.”*

LUCIFER

*„S nem érzed-é eszméid közt az űrt,
 Mely minden létnek gátjaul vala,
 S teremtni kényszerültél általa?”*

Kinek: .....

Miért?

1. A teremtőerő megítélésében:

.....
 .....
 .....
 .....

2. A teremtés aktusának megítélésében:

.....
 .....
 .....
 .....

3. A világ működésének megítélésében:

.....
 .....
 .....
 .....

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

IV. SZÖVEGISMERET

Idézet-felismerés

(2-2 információ jelenti a helyes választ. Csak a hibátlan páros kap pontot, 0,5 pont nem adható.)

Ki mondja – kinek?

*„Itt van zsebemben a tündérvilág,
Itt láthatod meg, jersze, légy bűvár.
Ez a fiú megunta étkeit,
S most csillagokra éhezik szegény.”*

.....

.....

Ki mondja – kiről?

„Ismertem, Horatio; végtelen tréfás, szikrázó elmességű fiú volt; engem a hátán hurcolt ezerszer... és most hogy irtózik tőle a képzetem! A gyomrom is émelyedik rá. Itt függött az az ajk, melyet én összecsókoltam, azt se tudom, hányszor.”

.....

.....

Ki mondja – milyen eseményről?

*„Csak szűnyogok – csak szőnyeget nekik –
Elég! –!”*

.....

.....

Ki mondja – milyen szituációban?

*„O, forgandó szerencse, átkozott, kegyetlen!
Miért ragadád el ez vitézt hertelen?*

.....

*O, élet, mely hamar ez világbul kitünsz!
O, rövid élet, tőlünk mely gyorsan röpi!*

.....

.....

Ki mondja – milyen szándékkal?

„Semmi harag, uram, beszéljünk csak nyugodtan.
 Így megréfolni a világot mire jó?
 Az ön lánya nem egy vak bigottnak való,
 Annak pedig akad fontosabb hivatása.
 De önt miféle ok bírhatta rá e nászra?
 Mi oka lehetett, hogy ön, pénzzel tele
 Egy koldus vót keres...”

.....

.....

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	

V. MŰVELTSÉG

Összefüggések – alkotók

Kik az alkotói az alábbi művészeti alkotásoknak?
 (Minden helyes sor egy pont.)

Író	Mű	Zeneszerző
	Rómeo és Júlia	
	Don Carlos	
	Anyegin	
	Diótörő	
	Faust	
	A magyarokhoz (I.)	
	Szózat	

Elérhető pontszám	7
Elért pontszám	

VI. A VÁLASZTOTT TÉMA

(Ez a feladat a II. fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik!)

1. Fogalmazzon meg három szakmai problémát, amelyben segítséget kérne a téma szakértőjétől!
 (Minden színvonalas kérdésért 1 pont jár.)

1.

2.

3.

2. Nevezzen meg négy fontosnak tartott művet a választott téma szakirodalmából (monográfia, tanulmány) a szerző és a cím együttes megjelölésével! (Ne említsen lexikonokat, tankönyveket, általános irodalomtörténeti vagy elméleti kézikönyveket!)

1. 0,5

2. 0,5

3. 0,5

4. 0,5

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	